

H8D - Gode ben og klove

Søer og polte med god benstilling, ensartede klove og en ubesværet gang er afgørende for gode produktionsresultater.

1. Udvalgelse af polte

- Poltenes ben og klove skal vurderes løbende
- Sortering af poltene skal ske mindst tre til fire gange i opvækstperioden fra fravænning til 1. løbning
- Indarbejd faste rutiner for hvornår dyrene skal vurderes i besætningen
- Vurder benstilling både når dyret står og når det går på fast underlag

2. Håndtering af dyr med benproblemer

Tilse dyrene dagligt.

- Halthed opdeles i tre grupper:
 1. Let halt = støtter, men træder ikke igennem
 2. Middel halt = Støtter lidt
 3. Svær halt = Støtter ikke
- Let halte søer behandles i stien
- Søer der er middel halt eller svær halt flyttes i sygesti og behandles (inklusive smertebehandling)
- Dyr med benbrud, lammelse eller som ikke kan rejse sig, skal straks aflives
- Dyr med klovskeer sættes i sygesti og behandles med antibiotika og smertestillende

Eksempel på klovskeer i beskæringsboks

3. Klovskeer

- Klovskeer skal foregå i en klovskeerboks
- Klovskeer kræver en grundig oplæring af en kyndig person
- Søer til klovskeer udvælges i løbeafdelingen
- Søerne klovskeeres inden indsættelse i drægtighedsstalden (dog ikke i implantationsperiode cirka 7-28 dage efter løbning)
- Klovskeeringen skal sikre at soen får den rette vinkel tilbage på klovene
- Klovskeeringen må ikke resultere i, at klovene bløder, da det giver risiko for infektion

Polte skal behandles, slagtes eller aflives hvis:

- Klove og biklove er meget lange
- Klovene er meget uens i størrelse
- Der er tydelige revner i klovene
- Der er sår, som har svært ved at heles
- Klove eller biklove er revet af
- Der er store hævelser eller klovskeer

4. Klovskeer er en lappeløsning

- Klovskeer er ikke løsningen på klovskeer i besætningen. Lange klove er et resultat af forkert benstilling. Derfor skal der være øget fokus på poltenes ben, uanset om der er tale om indkøbte polte eller egenproducerede. Klovskeer kan rette op på søernes klove, indtil man får udskiftet til søer med bedre benstilling

Vurdering af ben og klove skal foregå mens dyrene er i bevægelse på et fast underlag

Kommentarer til H8D - Gode ben og klove

1. Sørg for at der er god plads omkring poltene og at de går på et skridsikkert jævnt underlag, når benene skal vurderes. Det kan være en fordel at tage dyrene ud af stien.

Det er oftest lettest at vurdere poltenes ben i forbindelse med at de flyttes fra et staldafsnit til et andet.

Transport af poltene f.eks. fra polteleverandør eller karantænestald, kan medføre mindre skader der hele op. Vurdér dyrene igen efter 7-14 dage.

Sørg for at vurdere benstilling på både for- og bagben. Vurder gang og halthed, ryglinje og bevægelse.
2. Ben- og klovproblemer er en meget hyppig udsætterårsag. Det er derfor vigtigt, at der løbende laves en kritisk vurdering af søernes ben og klove, samt udarbejdes en plan for hvorledes problemer håndteres.

Mange lidelser kræver gentagende behandling før man kan forvente en bedring. Det er vigtigt, at det er samme person som tilser de dyr, der er i behandling, således udviklingen kan følges.

Behandlingsstrategi udarbejdes i samarbejde med dyrlægen og skal være tilgængelig for relevant personale. Sørg for at også weekendpersonalet ved hvorledes de håndterer syge dyr.

Rettidig smertebehandling kan være med til at redde en so.

For at styre udviklingen i soens sundhed, bør der ophænges en sygestisjournal over hver sygesti.
3. Klovbeskæringsboksen placeres mest optimalt i drægtighedsstalden, men ellers der hvor det er mest hensigtsmæssigt i forhold til den interne logistik.

Grundig oplæring af en kyndig person er nødvendig, inden man begynder at klovbeskære søer. Det skal ske både af hensyn til at man behandler søerne korrekt, og at personalet undgår at komme til skade under arbejdet.

Sørg for at anskaffe det korrekte udstyr og udarbejd en APV inden arbejdet påbegyndes.

Klipning af biklov kan eventuelt foretages i farestalden eller i løbestalden med skarp grensaks. Afklip små stykker af gangen og undgå blødninger.
4. Hvis der er mange søer med ben- og klovproblemer i besætningen, bør man udarbejde en handlingsplan, for hvorledes man kommer til bunds i problemet. Dels skal man overveje hvordan man får nogle bedre polte ind i besætningen og dels skal man vurdere hvilke søer der skal udsættes og hvor hurtigt dette kan/skal foregå.